

DR
K3NC2R1
HUS4T

DR
Symfoni
Orkestret
Danish National
Symphony Orchestra

Torsdag 10. maj 2018 kl. 19.30

COLLON & MAHLERS 10.

*DR SymfoniOrkestret
Nicholas Collon, dirigent
Louis Schwizgebel, klaver*

PRO GRAM

Torsdag 10. maj kl. 19.30

DR Koncerthuset
koncertsalen

DR SymfoniOrkestret

Nicholas Collon
dirigent

Louis Schwizgebel
klaver

Johannes Søb Hansen
koncertmester

Koncerten sendes direkte i
P2 Koncerten og genudsendes
søndag 13. maj kl. 12.15.

Mød musikken

Der er koncertintroduktion
kl. 18.30 i koncertsalen med
P2-værten Mathias Hammer,
der fortæller om programmet
og interviewer medvirkende
fra koncerten.

I koncertpausen vil der være
cd-salg i foyeren, hvor
publikum har mulighed for at
købe de seneste udgivelser
med DR's kor og orkestre

WOLFGANG AMADEUS MOZART (1756-1791)
Klaverkoncert nr. 26, 'Kroningskoncerten'
KV 537 (1788)

- I Allegro
- II Larghetto
- III Allegretto

Varighed: ca. 33'

PAUSE (30') ca. 20.05

GUSTAV MAHLER (1860-1911)
Symfoni nr. 10, 'Deryck Cooke-version' (1910)

- I Andante-Adagio
- II Scherzo
- III Allegretto moderato
- IV Scherzo. Allegro pesante. Nicht zu schnell
- V Finale: Langsam, schwer

Varighed: ca. 75'

Wolfgang Amadeus Mozart

Klaverkoncert nr. 26

Af Jens Cornelius

Kroningskoncerten er et pragtfuldt tilnavn til et stykke musik, der er en kejser værdig. Mozart opførte selv koncerten, da Leopold 2. i 1790 blev kronet til kejser af det mægtige tysk-romerske kejserrige.

Det er Mozarts næstsidste klaverkoncert. I årene 1784-86 havde han komponeret 12 af sine mest geniale og nyskabende klaverkoncerter. Nu var genren kommet lidt på afstand igen, og andre ting var begyndt at interessere ham. Men i 1788 komponerede han pludselig denne Klaverkoncert nr. 26, selv om han åbenbart ikke havde nogen anledning til at skrive den.

Klaverkoncerten lå hen i over et år, før Mozart fik lejlighed til at opføre den i Dresden i 1789. Året efter blev han bedt om at optræde ved kejserkroningen i Frankfurt, og han medbragte sin nye klaverkoncert plus Klaverkoncert nr. 19, som han også spillede. Deraf tilnavnet – selv om der længe var forvirring om, hvilken af koncerterne der skulle kaldes *Kroningskoncerten*.

Kroningskoncerten fik i det hele taget en mærkelig skæbne. Den blev særdeles populær i 1800-tallet, hvor man elskede musikens renfærdige stil og marmorhvide perfektion, men efter 2. Verdenskrig har man foretrukket andre Mozart-koncerter. Og tilsyneladende har DR SymfoniOrkestret ikke spillet den siden 1969!

Kroningskoncerten blev Mozarts næstsidste klaverkoncert. Han skrev den sidste, nr. 27, i sit dødsår 1791.

Et af problemerne skyldes noderne. Mozart var selv solist og kunne klare sig uden helt præcise noder. Mange steder i klaverstemmen skrev han slet ikke ned, hvad venstre hånd skal spille som akkompagnement til melodien i højre hånd. Det var unødvendigt for ham, når han nu selv havde komponeret musikken. I anden sats er der simpelthen slet ikke skrevet noget for venstre hånd.

Først da klaverkoncerten udkom på tryk i 1794 – efter Mozarts død – var venstre hånd fyldt ud. Sandsynligvis af forlæggeren selv. I moderne nodeudgaver er tilføjelserne skrevet 'med småt', så man kan se, hvad der er fyldt ud med. Det er ikke ualmindeligt, at pianister i dag forbedrer denne lidt tynde udgave. Og det er helt i Mozarts ånd! Der er også frie hænder i solokadencerne, hvor Mozart blot markerede, hvor solisten skulle spille solo efter sit eget hoved.

Kroningskoncerten er ikke et værk med mange eksperimenter, og Mozart er ret konservativ i orkesterbehandlingen. Værkets mest kendte del er anden sats, som med sit yndefulde tema minder om en spilledåse, hvor en danserindefigur drejer rundt. Den naivistiske stil tager Mozart op igen i sidste sats – måske som en koket leg om hvor elegant, musikken kan skrives.

Gustav Mahler

Symfoni nr. 10

Manuskriptet til Mozarts Klaverkoncert nr. 26 manglede lidt noder i venstre hånd. Men det er ingenting mod hullerne i Mahlers Symfoni nr. 10. Da Mahler døde, var kun første sats af symfonien komplet. De øvrige fire satser var i forskellig grad ufærdige. Først i 1960'erne blev symfonien 'udfyldt' af englænderen Deryck Cooke (1919-1976), og det er den version, DR SymfoniOrkestret opfører i aften.

Symfonien er en kæmpemæssig konstruktion på ca. 80 minutter med en symmetrisk udformning: De to ydersatser er langsomme og meget lange. Anden og fjerde sats er hurtige og spejler hinanden – Mahler kaldte dem ligefrem Scherzo 1 og 2. I midten står en kort sats med titlen *Purgatorio*, dvs. 'Skærsilden'!

DE FEM SATSER

Symfoniens første sats er noget af den mest søgende og ekspansive musik, Mahler skrev. Her skuer han ud i fremtiden. Dur og mol er på kanten af opløsning, og satsens begyndelse – en enstemmig melodi i bratscherne – virker helt uden kabler til jorden. Mahlers eksperimenter toppe med en voldsom akkord i slutningen af satsen, hvor ni toner ud af de tolv mulige spilles samtidig. Atonalitet, altså musik uden faste tonearter, er lige om hjørnet.

Anden sats virker ovenpå førstesatsen overraskende bekymringsløs. Kombinationen af gøgl og folkedanserytmer er dog koblet sammen med ret heftige rytmer, og taktarterne skifter på uregelmæssig vis. Også på det punkt aner Mahler fremtidsmusikken: Få år efter hans død satte Stravinskij og Bartok rytmerne fri i den klassiske musik.

Tredje sats, centrum i symfonien, er altså 'Skærsilden', dvs. passagen mellem døden og Paradis, hvor de døde renses, inden de kan indtræde i Himmelen. Det er nærliggende at forbinde satsen med Mahlers ægteskabskrise, der brød ud den sommer i 1910, hvor han arbejdede på symfonien. Han opdagede, at hans unge hustru Alma var ham utro. Mahlers manuskript er fyldt med desperate notater, f.eks. "At leve for dig! At dø for dig!"

Den korte 'Skærsild'-sats fungerer som et oplæg til fjerde sats. Endnu er den belastede stemning ikke forbi. "Djævelen danser med mig," skrev Mahler i partituret. Satsen slutter med et chokerende slag på stortrommen. Et

dødssymbol, som stammer fra Mahlers oplevelse af et begravelsesoptog for en brandmand, der havde mistet livet under en redningsaktion. En person i følget trådte frem og holdt en hyldesterklæring, hvorefter trommeslageren slog et enkelt, dødt slag på sin stortromme. Ifølge Alma betragtede Mahler begivenheden med tårerne løbende ned ad sine kinder.

Finalen, der er lige så enorm som første sats, udvikler sig fra det dybe mørke til en storladet tro på kærligheden. Den er bygget over en lang fløjtesolo og materiale fra de mest desperate steder i symfonien. Afslutningen er en svulmende kærlighedserklæring, og Mahler skrev Almas navn over satsens sidste frase. En afklaret gestus af tilgivelse og hengivenhed, som overgår dødens kræfter.

ENKE MED MANUSKRIFT

Efter Mahlers død blev hans enke Alma overtalt til, at dele af symfonien kunne spilles, som det skrevet stod, og i 1924 blev første og tredje sats opført i Wien. Da manuskriptet derefter blev udgivet, begyndte musikforskere i flere lande at tage fat på at samle kladderne til et helt værk. Problemet var, hvordan man kunne lave tilføjelser uden at ændre ved Mahlers egen røst. Det lykkedes først, og i manges ører også bedst, for englænderen Deryck Cooke, som med diskretion skabte en komplet symfoni ud af manuskriptet.

Cookes arbejde blev præsenteret i 1960 i engelsk radio. Alma Mahler var nu omkring de 80 år og levede i USA. Da hun fik optagelsen at høre, tilskyndede hun Cooke til at arbejde videre og gav ham adgang til flere af Mahlers skitser. I 1964 blev Deryck Cookes endelige version uropført i Royal Albert Hall. Nogle få måneder senere døde Alma.

EN 'OPFØRELSESVERSION'

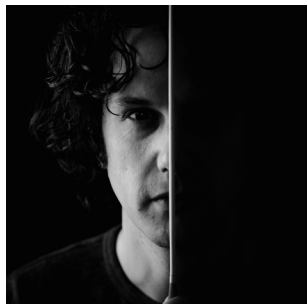
Deryck Cooke kaldte sin udgave for en 'opførelsesversion'. Han opfattede sig ikke som medkomponist, for hans indsats bestod først og fremmest i at samle stykkerne og at orkestrere, dvs. tilføje flere instrumenter. Nogle steder havde Mahler angivet, hvilke instrumenter, der skulle spille. Andre gange havde Cooke kun sin stilfornemmelse at læne sig op ad.

Symfonien var fra Mahlers hånd færdigstruktureret, men mange steder i manuskriptet er musikken sparsom og minder ikke meget om hans sædvanlige overflodsstil. Var Mahler ved at udvikle en 'tyndere' skrivestil? Eller havde han planlagt at fylde lige så meget på, som han plejede? Det får vi aldrig at vide. Men uden Deryck Cooke ville der ikke været nogen Symfoni nr. 10 overhovedet.

Nogle dirigenter foretrækker at nøjes med at opføre den lange førstesats for sig selv, for at holde sig fri af debatten om symfoniens forskellige fuldendelser.

Dirigent

Nicholas Collon

Fotograf: Jim Hinson

- **Nicholas Collon**
- **Engelsk dirigent, født 1983**
- **Chefdirigent for Residens Orkestret i Haag**
- **Stifter og kunstnerisk leder af Aurora Orkestret i London**

Den unge engelske dirigent Nicholas Collon kender godt DR SymfoniOrkestret, selv om de ikke før har givet en koncert sammen. I 2016 indspillede Nicholas Collon nemlig et meget rol album sammen med DR SymfoniOrkestret og pianisten Shai Wosner med klaverkoncerter af Haydn og Ligeti. I aften kan det danske publikum så for første gang møde Nicholas Collon ved en Torsdagskoncert.

Nicholas Collon er 34 år og har en meget bred musikalsk baggrund. Som ung studerede han musik ved Eton College og spillede bratsch i Storbritanniens Nationale Ungdomsorkester, og senere uddannede han sig som organist og pianist ved Cambridge Universitet. Bare 20 år gammel grundlagde han orkestret Aurora og blev dets kunstneriske leder og dirigent.

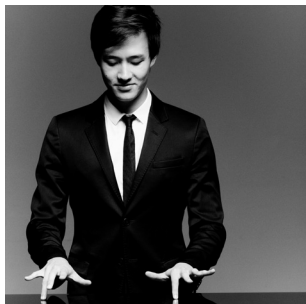
Aurora Orkestret er et kammerensemble, der spænder over det videst mulige repertoire – fra helt ny og eksperimenterende musik til Mozart. Nicholas Collon og Aurora er i færd med at opføre samtlige Mozarts klaverkoncerter, et projekt, der tager fem år. Sammen har de også indspillet to albums med musik fra det 20. og 21. århundrede og bl.a. vundet den tyske musikpris Echo for 'Bedste grænseoverskridende udgivelse'.

Nicholas Collon har opført over 200 nye kompositioner, men dirigerer naturligvis også traditionelle klassiske koncerter. Denne sæson skal han bl.a. dirigere det berømte Dresden Statskapel for første gang.

Siden 2015 har han arbejdet fast sammen med den hollandske Residens Orkester i Haag, og til august tiltræder han som orkestrets nye chefdirigent. Han fortsætter som kunstnerisk leder af sit Aurora Orkester og er også 1. gæstedirigent for Gürzenich Orkestret i Köln.

Klaver

Louis Schwizgebel

Fotograf: Marco Borggreve

- **Louis Schwizgebel**
- **Schweizisk pianist, født 1987 i Genève**
- **Prisvinder ved flere internationale konkurrencer**
- **Spiller i aften for første gang i Koncerthuset**

Pianisten Louis Schwizgebel er 30 år, født i Genève og kommer fra en schweizisk-kinesisk kunstnerfamilie. Han begyndte at spille klaver meget tidligt og kom på konservatoriet i Lausanne, da han var bare ni år. I 2007 fik han et internationalt gennembrud, da han vandt førstepris ved konkurrencen Young Concert Artists i New York. Samme år gav han sin debutkoncert i Carnegie Hall.

I 2012 vandt han 2. pris ved klaverkonkurrencen i Leeds, der er den største af sin art i Storbritannien. Det førte til, at han blev udvalgt af den engelske radio BBC til det treårige talentudviklingsforløb New Generation Artists. Det inkluderede en lang række koncerter, bl.a. ved The Proms i Royal Albert Hall, og skabte stor opmærksomhed omkring hans talent.

Louis Schwizgebels karriere har bredt sig til flere kontinenter, og denne sæson spiller han bl.a. i Brasilien, USA og med europæiske orkestre som Frankfurt Radiosymfoniorkester og München Symfoniorkester. Han giver også mange solokoncerter og spiller kammermusik med violinisten Renaud Capuçon.

I dag bor Louis Schwizgebel i London, og her har han også indspillet sine to seneste albums: Saint-Saëns' klaverkoncerter nr. 2 og 5, indspillet med BBC Symfoniorkester, og Beethovens klaverkoncerter nr. 1 og 2 sammen med Philharmonia Orkestret.

Louis Schwizgebel bliver rost for sin glasklare teknik og er i det hele taget en ekvilibrist, der på Youtube viser hvordan han – ligesom Mozart i *Amadeus*-filmen – kan spille klaver på hovedet, mens han samtidig laver gymnastik. Efter sigende skulle han også være en dygtig tryllekunstner – et fag, der ligesom pianistbranchen kræver stor fingerfærdighed.

HVAD, HVOR OG HVORDAN I DR KONCERTHUSET

Restauranten: Supplér din koncertoplevelse med en hyggelig og lækker middag i DR Koncerthuset Restaurant. På drkoncerthuset.dk kan du læse mere om restauranten og månedens menu. Det er nødvendigt at reservere bord i forvejen, og det kan gøres på e-mail: book1bord@dr.dk eller telefonisk på 35206360 (hverdage 12-16).

Garderoben er bemanded, gratis og befinder sig i foyeren. Af sikkerhedshensyn er det ikke tilladt at medbringe overtøj og store tasker i koncertsalen.

Pausedrinken kan bestilles og forudbetales i baren inden koncerten – så står den klar til dig i pausen.

Parkeringen: DR Koncerthuset har et parkeringssystem, der er forudbetalt. Det vil sige, at man køber en P-billet i billetautomaten til et bestemt tidsrum og placerer den synligt i forruden på bilen. Det er ikke muligt at forudbetale sin parkering inde i DR Koncerthuset.

Rundvisninger: DR har en række rundvisnings-tilbud og tilpasser gerne rundvisninger efter dine behov. Besøg drkoncerthuset.dk.

Konferencer & events: DR Koncerthuset danner en unik og professionel ramme om ethvert arrangement. Læs mere på DR Koncerthuset's hjemmeside eller kontakt os direkte på email: lejkoncerthuset@dr.dk.

Gruppearrangementer: DR Koncerthuset kan altid skræddersy et gruppearrangement til dig, fx en middag med rundvisning og efterfølgende koncert. Du kan kontakte os på 35206100 eller på email: gruppesalg@dr.dk og få et uforpligtende tilbud.

FÅ NYHEDER OM DR KONCERTHUSET

Nyhedsbrevet: Få alle nyheder om kommende koncerter, konkurrencer og specialtilbud direkte i din indbakke. Tilmeld dig på drkoncerthuset.dk.

Facebook: Koncerthuset er også på Facebook. Her kan du få krydderier til din koncertoplevelse, kommentere, stille spørgsmål og få svar med det samme.

Følg os på facebook.com/drkoncerthuset.

DR's koncertvirksomhed støttes af blandt andre:

A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal

Aage og Johanne Louis-Hansens Fond

Augustinus Fonden

Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens legat

Knud Højgaards Fond

Wilhelm Hansen Fonden

Beckett-Fonden

Bikubenfonden

Det Obelske Familiefond

FrederiksbergFonden

Nordea-fonden

Oticon Fonden

Sportgoodsfonden

Statens Kunstfond